

VLEERMUISONDERZOEK

DR. MOLLERCOLLEGE - GEMEENTE WAALWIJK

INACHTNEMING VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

13 oktober 2015

**BROUWERS
GROENAANNEMERS**
Sinds 1972

Galgeneind 12, De Moer, tel.: 013 515 94 27, info@brouwersgroenaannemers.nl
www.brouwersgroenaannemers.nl

VLEERMUISONDERZOEK

DR. MOLLERCOLLEGE - GEMEENTE WAALWIJK

INACHTNEMING VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Opdrachtgever:
Gemeente Waalwijk

© copyright Brouwers Groenaannemers B.V., De Moer, 2015

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Brouwers Groenaannemers B.V. kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Ons kenmerk: 15/0508

Opdrachtgever: Gemeente Waalwijk

Contactpersoon: P. Schreppers

Rapportnummer: 15/0508-002

Status: Concept

Auteur: B. Dielen

Collegiale toets: R. Kusters

Foto's: B. Dielen

Datum: 13 oktober 2015

Aantal pagina's: 11 excl. bijlagen

SAMENVATTING

Voorafgaand aan dit rapport is reeds een flora- en faunaonderzoek (ecologische quickscan) uitgevoerd vanuit het wettelijk kader van de Flora- en faunawet. Dit naar aanleiding van de voorgenomen ruimtelijke ingreep aan het voormalig Dr. Mollercollege in Waalwijk. Op basis van het flora- en faunaonderzoek, daterend van 1 april 2015, is geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te laten voeren naar het potentieel voorkomen van vleermuizen.

Uitgevoerd onderzoek leidt tot de volgende conclusie:

- ♦ Tijdens het vleermuisonderzoek is waarneming gedaan van een drietal vleermuissoorten, namelijk Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Op basis van uitgevoerd veldonderzoek zijn echter geen negatieve effecten te verwachten die van negatieve invloed zijn op de gunstige staat van instandhouding van de waargenomen soorten en hun functioneel leefgebied. Ontheffingsaanvraag is dan ook niet nodig;
- ♦ In het plangebied zijn één of meerdere paarverblijven/-territoria van Gewone dwergvleermuis aanwezig. Van deze paarverblijven mag eveneens worden uitgegaan dat deze ook in de winterperiode gebruikt worden. De voorgenomen ingreep is hierop echter niet van negatieve invloed, aangezien de paarverblijven niet worden aangetast. Ontheffingsaanvraag is dan ook niet nodig;
- ♦ Kraam- en zomerverblijfplaatsen van bovengenoemde soorten zijn niet waargenomen in het plangebied;
- ♦ Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen vaste vliegroutes en/of essentiële foerageergebieden vastgesteld van bovengenoemde soorten.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Gebiedsbeschrijving	6
1.3	Beschrijving ingreep	6
1.4	Doelstelling	7
1.5	Onderzoekskader	7
1.6	Geldigheid onderzoek	7
2	WERKMETHODE	8
3	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
3.1	Verblijfplaatsen	9
3.2	Vliegroutes	10
3.3	Foerageergebied	10
3.4	Overige waarneming	10
4	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	11
4.1	Conclusie	11
4.2	Aanbevelingen	11
	BIJLAGEN	12
1	Wettelijk kader	12
2	Lijst beschermde soorten	15
3	Definities	18
4	Paarterritoria	19

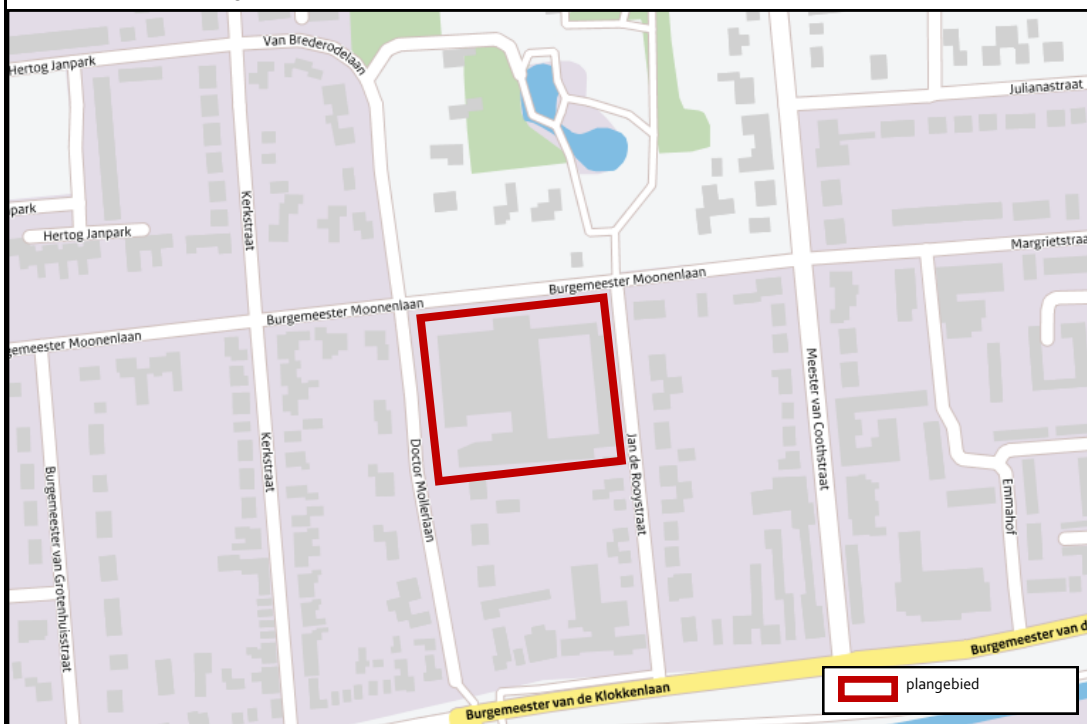
1.1 AANLEIDING

Bij ruimtelijke ontwikkelingen en ingrepen dient nadrukkelijk stilgestaan te worden bij de effecten van de voorgenomen ingreep op de aanwezige beschermde soorten. Vanuit de Flora- en faunawet is het verplicht onderzoek te doen naar beschermde flora en fauna. Voorafgaand aan dit rapport is reeds een flora- en faunaonderzoek (ecologische quickscan) uitgevoerd vanuit het wettelijk kader van de Flora- en faunawet. Op basis van het flora- en faunaonderzoek, daterend van 1 april 2015, is geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te laten voeren naar het potentieel voorkomen van vleermuizen. In dit kader heeft Gemeente Waalwijk opdracht verstrekt aan Brouwers Groenaannemers voor het uitvoeren van aanvullend vleermuisonderzoek.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING

Het plangebied waarop dit flora- en faunaonderzoek betrekking heeft, beslaat het voormalig Dr. Mollercollege exclusief de aangrenzende kapel, gelegen aan de Burg. Moonenlaan 5 in Waalwijk. Het onderzoeksgebied betreft het voormalig schoolgebouw en bijbehorende buitenruimte, o.a. bestaande uit een aantal binnenplaatsen. Eveneens is onderzoek verricht in de direct aangrenzende omgeving.

Het plangebied ligt midden in de bebouwde kom van Waalwijk. De wijk Besoijen, waarin het plangebied is gelegen, bevat een aantal parken en bijzondere lijnvormige groenstructuren met oude bomen. Daarnaast bevat de wijk veel grote tuinen. Het plangebied grenst aan de noordzijde aan het Wandelpark en in zuidelijke richting aan woningen met ruime tuinen en op ca. 150 m afstand het Halvenzolenpark. Tenslotte grenst het plangebied aan de westzijde aan een oude eikenlaan.

Afbeelding 1: plangebied (bron: pdokviewer.pdok.nl)

1.3 BESCHRIJVING INGREEP

Bij de herontwikkeling van het Dr. Mollercollege wordt het voormalige schoolgebouw omgevormd tot appartementen middels een herbestemming. De bestaande bebouwing blijft gehandhaafd. Aan de zijde van de binnenplaatsen wordt aan de bebouwing een gla-

zen gangconstructie gebouwd met een basishoogte van ca. 260 cm, oplopend tot ca. 380 cm. De gangconstructie wordt op de hogere delen voorzien van een dakterras.

1.4 DOELSTELLING

Het doel van het aanvullend vleermuisonderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van vleermuizen en zo ja, voor welke soorten en met welke functie. Eveneens wordt naar aanleiding van de onderzoeksresultaten een effectbeoordeling gedaan met als doel te toetsen of de Flora- en faunawet wordt overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ingreep.

Vragen die centraal staan binnen het flora- en faunaonderzoek:

- ◆ Welke vleermuissoorten maken functioneel gebruik van het plangebied en welke functies worden hierbij onderscheiden?
- ◆ Heeft de ruimtelijke ingreep een negatief effect op aanwezige vleermuizen?
- ◆ Is het naar aanleiding van de ruimtelijke ingreep noodzakelijk een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet?

1.5 ONDERZOEKSKADER

Dit vleermuisonderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, waarbij onderzoek is uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen en het functioneel gebruik.

1.6 GELDIGHEID ONDERZOEK

Flora- en faunaonderzoeken hebben in principe een geldigheidsduur van 3 tot 5 jaar, afhankelijk van de beschermingsgraad en situatie ter plaatse. Bij het aantreffen van strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels), waaronder alle vleermuissoorten, geldt dat de onderzoeksgegevens maximaal 3 jaar geldig zijn zolang het plangebied weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve verandering heeft ondergaan binnen de periode van 3 jaar. Indien alleen sprake is van soorten zoals vermeld in tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet volstaat een geldigheid van 5 jaar. Ook hierbij geldt dat binnen de periode van 5 jaar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden.

Bovengenoemde geldigheidstermijnen zijn in de Flora- en faunawet niet dwingend voorgeschreven en kunnen afwijken indien de omstandigheden ter plaatse dat verlangen. Afhankelijk van de beschermingsgraad heeft dit onderzoek een geldigheid van 3 tot 5 jaar, mits binnen die periode geen ruimtelijke of kwalitatieve verandering plaatsvindt.

Ten aanzien van vleermuizen is het onderzoek uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2013 (Netwerk Groene Bureaus, 27-3-2013) dat als doel heeft de functies van het te onderzoeken gebied voor vleermuizen vast te stellen ten dienste van ontheffingsaanvragen voor de Flora- en faunawet. Het protocol bevat de meest recente wetenschappelijke inzichten, waarbij per soort is voorgeschreven onder welke veldcondities, in welke periodes, met welke frequentie en voor welke duur onderzoek uitgevoerd dient te worden. Bij het hanteren van het protocol, wordt in juridische zin voldaan aan de wensen die het bevoegd gezag stelt. Tevens wordt voldaan aan de inspanningsverplichting om tot een gedegen onderzoek te komen.

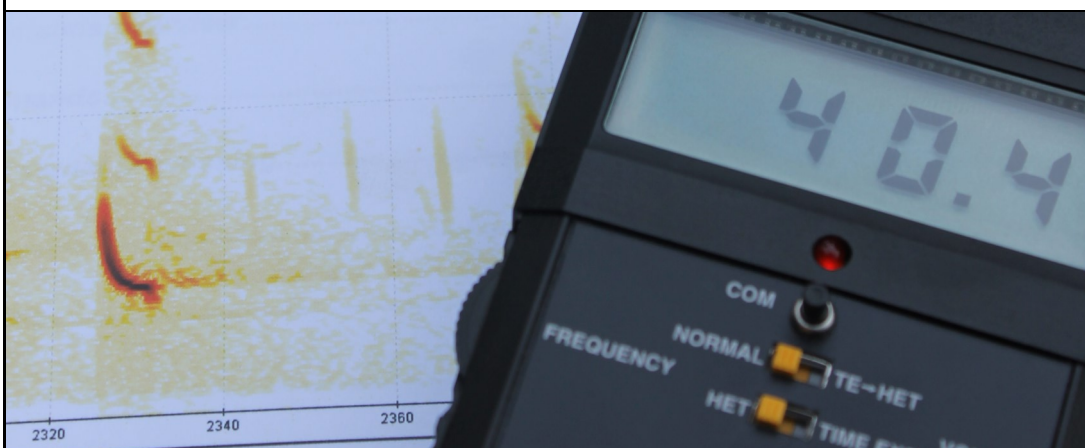
Bij het veldonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector, type Pettersson D240x met time-expansion (TE) functie voor het maken van geluidsopnames in het veld. Voor de analyse van de geluidsopnamen is gebruik gemaakt van het programma BatSound.

Het vleermuisonderzoek is gericht op de volgende periode en functies:

- ♦ 15 mei t/m 15 juli: het lokaliseren van vliegroutes in de kraamperiode en het vaststellen van kraam- en/of zomerverblijfplaatsen aan de hand van zwermgedrag of uitvliegende vleermuizen;
- ♦ 15 augustus t/m 30 september: het lokaliseren van baltsende vleermuizen en het vaststellen van paarverblijfplaatsen of -territoria.

Onderstaande tabel geeft de onderzoeksdata en -tijd weer, waarbij eveneens is gespecificeerd naar welke functies onderzoek is verricht en onder welke veldcondities het onderzoek heeft plaatsgevonden. Het veldonderzoek is uitgevoerd door dhr. B. Dielen.

Datum	Tijdstip	Functie	Weersomstandigheden
10-6-2015	21:50-00:05	Kraam-/zomerverblijfplaatsen	20 °C, 3 Bft NO, geen neerslag
2-7-2015	03:20-05:25	Kraam-/zomerverblijfplaatsen	22 °C, 2 Bft ZO, geen neerslag
14-7-2015	21:50-00:10	Kraam-/zomerverblijfplaatsen	19 °C, 2 Bft NW, geen neerslag
9-9-2015	20:35-22:40	Paarverblijfplaatsen	14 °C, 2 Bft NO, geen neerslag
30-9-2015	20:15-22:25	Paarverblijfplaatsen	14 °C, 2 Bft NO, geen neerslag

Afbeelding 2: Batdetector Pettersson D240x (bron:eigen foto)

3.1 VERBLIJFPLAATSEN

Tijdens de veldbezoeken van 10 juni, 2 juli en 14 juli zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van kraam- en/of zomerverblijfplaatsen blijkt. Zowel in het plangebied als de directe omgeving hiervan zijn geen kraam- en/of zomerverblijfplaatsen vastgesteld.

Tijdens de veldbezoeken van 9 september en 30 september zijn in het plangebied en de directe omgeving van het plangebied baltsgeluiden waargenomen van mannelijke Gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*). Omdat mannelijke Gewone dwergvleermuizen al vliegend rond de paarverblijfplaats baltsgeluiden uitslaan, is het veelal niet mogelijk de exacte locatie van de paarverblijfplaats vast te stellen. Op basis van de waarnemingen van intensieve baltslocaties en vlieggedrag zijn territoriagrenzen vastgesteld. Op basis van deze gegevens maken de Gewone dwergvleermuizen vermoedelijk gebruik van de spouwmuur en/of daken van het Dr. Mollercollege als paarverblijf. Gezien het vlieggedrag, hebben deze vleermuizen hun paarverblijf onder de dakpannen en/of in de spouwmuur, daar waar de open stootvoegen in het bovenste deel van het gebouw toegang bieden tot de spouwmuur. Zie bijlage 4 voor een visuele weergave van de aangetroffen paarterritoria.

Tijdens de veldbezoeken van 9 september en 30 september is geen gedrag waargenomen dat duidt op het gebruik van het gebouw als winterverblijf. Wel is het aannemelijk dat de paarverblijven ook in de winterperiode door Gewone dwergvleermuizen in gebruik zijn. Veel vleermuizensoorten overwinteren in ondergrondse objecten (o.a. bunkers en kelders), maar Gewone dwergvleermuizen overwinteren vaak in vorstvrije bovengrondse objecten/gebouwen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds winterverblijven waar slechts enkele vleermuizen aanwezig zijn en anderzijds de massawinterverblijfplaatsen waar in grote aantallen wordt overwinterd. Met name de massawinterverblijfplaatsen zijn van essentieel belang op populatieniveau en worden met name massaal gebruikt tijdens strenge winters en/of langdurige vorstperioden. In augustus en september worden de winterverblijven al geïnspecteerd door de vleermuizen en kunnen ze in gebruik genomen worden. Hierbij laten de vleermuizen kenmerkend zwermgedrag zien. Aangezien tijdens de veldbezoeken geen zwermgedrag is waargenomen, kan worden aangenomen dat het plangebied geen dienst doet als massawinterverblijf.

Effectbeoordeling:

Op basis van de verrichte onderzoeksinspanning kan het voorkomen van kraam- en zomerverblijfplaatsen dan ook worden uitgesloten.

Op basis van de uitgevoerde veldonderzoeken valt nagenoeg met zekerheid vast te stellen dat in het plangebied één of meerdere paarverblijven/-territoria aanwezig zijn van Gewone dwergvleermuis (tabel 3-soort). Eén paarverblijf herbergt doorgaans 1-10 individuen. Wel blijven deze verblijfplaatsen onaangetast en blijft ook voldoende vrije vlieg-ruimte over bij het in- en uitvliegen. Hiervoor wordt bij voorkeur een hoogte van 3 meter of meer aangehouden. De gunstige staat van instandhouding komt zodoende niet in het geding. Ontheffingsaanvraag is niet nodig.

Het is aannemelijk dat de paarverblijven ook als winterverblijf worden gebruikt. Op basis van de veldbezoeken kan echter met voldoende zekerheid worden gesteld dat het plangebied geen dienst doet als massawinterverblijf. Van een negatief effect van de ingreep is, net als voor de paarverblijven, geen sprake. Ontheffingsaanvraag is niet nodig.

3.2 Vliegroutes

Tijdens de veldbezoeken zijn geen vaste vliegroutes vastgesteld. Wel zijn tijdens de veldbezoeken enkele overvliegende Gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*) en Laatvliegers (*Eptesicus serotinus*) waargenomen.

Op 2 juli en op 9 september is één exemplaar van Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) overgevlogen. Ook op 14 juli zijn 3 Rosse vleermuizen overgevlogen. Deze soort heeft geen binding met het plangebied getoond. Het is een soort die hoog overvliegt en daarbij niet of slechts zeer beperkt gebonden is aan landschappelijke elementen ter oriëntatie.

Effectbeoordeling:

Gezien de aantallen en willekeurigheid van de vliegroutes, valt het gebruik van een vaste (essentiële) vliegroute op basis van huidig onderzoek uit te sluiten. Daarnaast verandert de toekomstige situatie het aanbod aan potentiële vliegroutes niet. Ook de directe omgeving biedt voldoende alternatieven. De gunstige staat van instandhouding van bovengenoemde soorten (tabel 3) komt niet in het geding.

3.3 Foerageergebied

Uit het vleermuisonderzoek blijkt dat het plangebied als foerageergebied van geringe betekenis is voor vleermuizen. Tijdens de veldbezoeken zijn slechts enkele individuen van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) foeragerend waargenomen in het plangebied. Het aangrenzende park heeft daarentegen wel een enorme aantrekkingskracht op foeragerende Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers. Ook sommige tuinen, grenzend aan het plangebied, doen dienst als foerageergebied voor Gewone dwergvleermuizen. In directe omgeving zijn voldoende alternatieven voorhanden.

Effectbeoordeling:

Gezien de geringe betekenis van het plangebied als foerageergebied, is geen sprake van een negatief effect op foerageren vleermuizen van bovengenoemde soorten (beide tabel 3). De gunstige staat van instandhouding van bovengenoemde soorten komt niet in het geding.

3.4 Overige waarnemingen

Tijdens het avondbezoek van 10 juni is een Bosuil (*Strix aluco*) zittend waargenomen op de dakrand van het kapel. Deze soort is eveneens op de avond van 9 september roepend waargenomen in de Doctor Mollerlaan. Vermoedelijk huist/broedt deze in één van de aangrenzende tuinen.

Tijdens het veldbezoek van 14 juli is een Egel (*Erinaceus europaeus*) foeragerend waargenomen in de Doctor Mollerlaan.

Effectbeoordeling:

De Bosuil, waarvan het nest geen jaarrond bescherming geniet, heeft geen vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied. De ingreep is dan ook niet van negatieve invloed op de broedplaats van deze soort. Ook van Egel (tabel 1) zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen. De ingreep is niet van negatieve invloed op tabel 1-soort Egel. Voor beide soorten geldt dat de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt en dat geen sprake is van ontheffingsplicht.

4.1 CONCLUSIE

Het uitgevoerde vleermuisonderzoek leidt tot de volgende conclusies:

- ♦ Tijdens het vleermuisonderzoek is waarneming gedaan van een drietal vleermuissoorten, namelijk Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*). Op basis van uitgevoerd veldonderzoek zijn echter geen negatieve effecten te verwachten die van negatieve invloed zijn op de gunstige staat van instandhouding van de waargenomen soorten en hun functioneel leefgebied. Ontheffingsaanvraag is dan ook niet nodig;
- ♦ In het plangebied zijn één of meerdere paarverblijven/-territoria van Gewone dwergvleermuis aanwezig. Ook in de directe omgeving zijn paarterritoria van deze soort vastgesteld. Van deze paarverblijven mag eveneens worden uitgegaan dat deze ook in de winterperiode gebruikt worden. De voorgenomen ingreep is hierop echter niet van negatieve invloed, aangezien de paarverblijven niet worden aangetast. Ook niet tijdelijk. Daarnaast blijft de benodigde in- en uitvliegruimte (ten minste 3 meter) voldoende, aangezien de paarverblijven zich bevinden in het bovenste deel van het gebouw. Ontheffingsaanvraag is dan ook niet nodig. Kanttekening hierbij is dat tijdens en na de ingreep geen lichtverstoring mag plaatsvinden van de verblijfplaatsen en in en uitvliegopeningen. Aangezien de verblijfplaatsen en in- en uitvliegopeningen niet zijn gelokaliseerd, valt aan te bevelen om lichtgebruik zoveel mogelijk te beperken;
- ♦ Kraam- en zomerverblijfplaatsen van bovengenoemde soorten zijn niet waargenomen in het plangebied;
- ♦ Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen vaste vliegroutes en/of essentiële foeraargebieden vastgesteld van bovengenoemde soorten.

Overige conclusies en aanbevelingen zijn:

- ♦ De voorgenomen ingreep is niet van negatieve invloed op de vast rust- en verblijfplaats van de Bosuil (*Strix aluco*). Ondanks de waarnemingen die zijn gedaan van Bosuil, valt het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen met voldoende zekerheid uit te sluiten. De verwachting is dat deze soort verblijft/broedt in de één van de aangrenzende tuinen aan de Doctor Mollerlaan of in het aangrenzende park;
- ♦ De ingreep is niet van negatieve invloed op het voorkomen van Egel (*Erinaceus europaeus*). Van deze tabel 1-soort zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen, maar is slechts foerageeractiviteit waargenomen.

4.2

AANBEVELINGEN

Hoewel geen vaste rust- en verblijfplaatsen worden aangetast, en ontheffingsaanvraag dus niet nodig is, valt aan te bevelen om extra voorzieningen aan te bieden waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Het valt aan te bevelen om per paarterritoria 4 platte vleermuiskasten te plaatsen of plaatvormige voorzieningen.

BIJLAGE 1: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet, sinds april 2002 van toepassing, heeft als doel het beschermen en behouden van de in Nederland in het wild voorkomende plant- en diersoorten inclusief de directe leefomgeving, ofwel soortbescherming.

De Flora- en faunawet werkt volgens het 'nee tenzij'-principe. Dat wil zeggen dat handelingen die (mogelijk) van invloed zijn op beschermde soorten enkel mogen worden uitgevoerd indien sprake is van een door het ministerie erkend belang en onder voorwaarde dat de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt. Afhankelijk van de beschermingsgraad is de soortbescherming van toepassing op nationaal of regionaal niveau. Ingrepen waarbij een individu in het geding komt, is niet van belang zolang de gunstige staat van instandhouding van de soort geen gevaar loopt. Het is echter aan een ecologisch specialist om te bepalen of afbreuk wordt gedaan aan het voortbestaan van de soort.

Binnen de Flora- en faunawet wordt per soort onderscheid gemaakt in beschermingsgraad. Er wordt onderscheid gemaakt in tabel 1-, 2-, 3-soorten en vogels.

Tabel 1

Voor tabel 1-soorten geldt vrijstelling van de algemene verbodsbepalingen, mits de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is.

Tabel 2

Voor deze soortgroep is ontheffing noodzakelijk, tenzij gewerkt wordt/kan worden volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode.

Tabel 3

Soorten vernoemd in deze tabel staan in het Vrijstellingenbesluit of in Bijlage IV van Habitatrichtlijn vermeld. Voor ruimtelijke ingrepen is voor soorten uit tabel 3 altijd ontheffing nodig op grond van de Flora- en faunawet – art. 75. Ontheffing kan alleen verleend worden indien:

- ♦ geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- ♦ geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
- ♦ sprake is van een reden van openbaar belang, zoals in de wet omschreven;
- ♦ zorgvuldig gehandeld wordt.

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt aanvullend dat sprake is van dwingende reden van groot openbaar belang, belang van het milieu, openbare veiligheid, volksgezondheid of de bescherming van flora en fauna.

Vogels

Naast de beschermde tabel 1-, 2- en 3-soorten zijn ook alle in Nederland voorkomende vogels en vogelnesten beschermd vanuit de Vogelrichtlijn. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen vogelnesten die jaarrond beschermd zijn en vogelnesten die slechts beschermd zijn tijdens de broedperiode. Voor vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, dient bij ruimtelijke ingrepen altijd ontheffing te worden aangevraagd. Bij vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, is ontheffing niet noodzakelijk mits gewerkt wordt/kan worden volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Ontheffing voor vogels kan alleen verleend worden als sprake is van belang voor het milieu, openbare veiligheid, volksgezondheid of de bescherming van flora en fauna.

Algemene zorgplicht - artikel 2

Ongeacht de beschermingsstatus geldt voor alle in het wild levende planten en dieren de algemene zorg-

plicht. Dit houdt in dat nadelige handelingen voor flora en fauna die niet noodzakelijk verband houden met het beoogde doel, achterwege moeten blijven.

Artikel 2

lid 1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

lid 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene verbodsbepalingen - art. 8 t/m 12

Algemene verbodsbepalingen vormen een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet, want hierin staan handelingen omschreven die het voortbestaan van soorten in gevaar kunnen brengen. De algemene verbodsbepalingen omschrijven de verboden ten aanzien van planten op hun groeiplaats en dieren in hun natuurlijke leefomgeving.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden, dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffingsplicht - art. 75

Ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen kunnen mogelijk tot gevolg hebben dat beschermde soorten negatieve gevolgen ondervinden van dergelijke ingrepen. Het is dan ook verplicht om voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden te toetsen wat de mogelijke gevolgen zijn van de ruimtelijke ingreep. Worden bij de ruimtelijke ontwikkeling de algemene verbodsbepalingen overtreden of bestaat hiertoe de mogelijkheid, dan dienen gepaste maatregelen te worden getroffen om de gevolgen voor de desbetreffende soort(en) te voorkomen, te verminderen of te mitigeren. Afhankelijk van de beschermingsgraad geldt vrijstelling voor de algemene verbodsbepalingen, is een door het ministerie goedgekeurde gedragscode toepasbaar of geldt de ontheffingsplicht. Artikel 75 bepaalt wanneer vrijstelling of ontheffing nodig

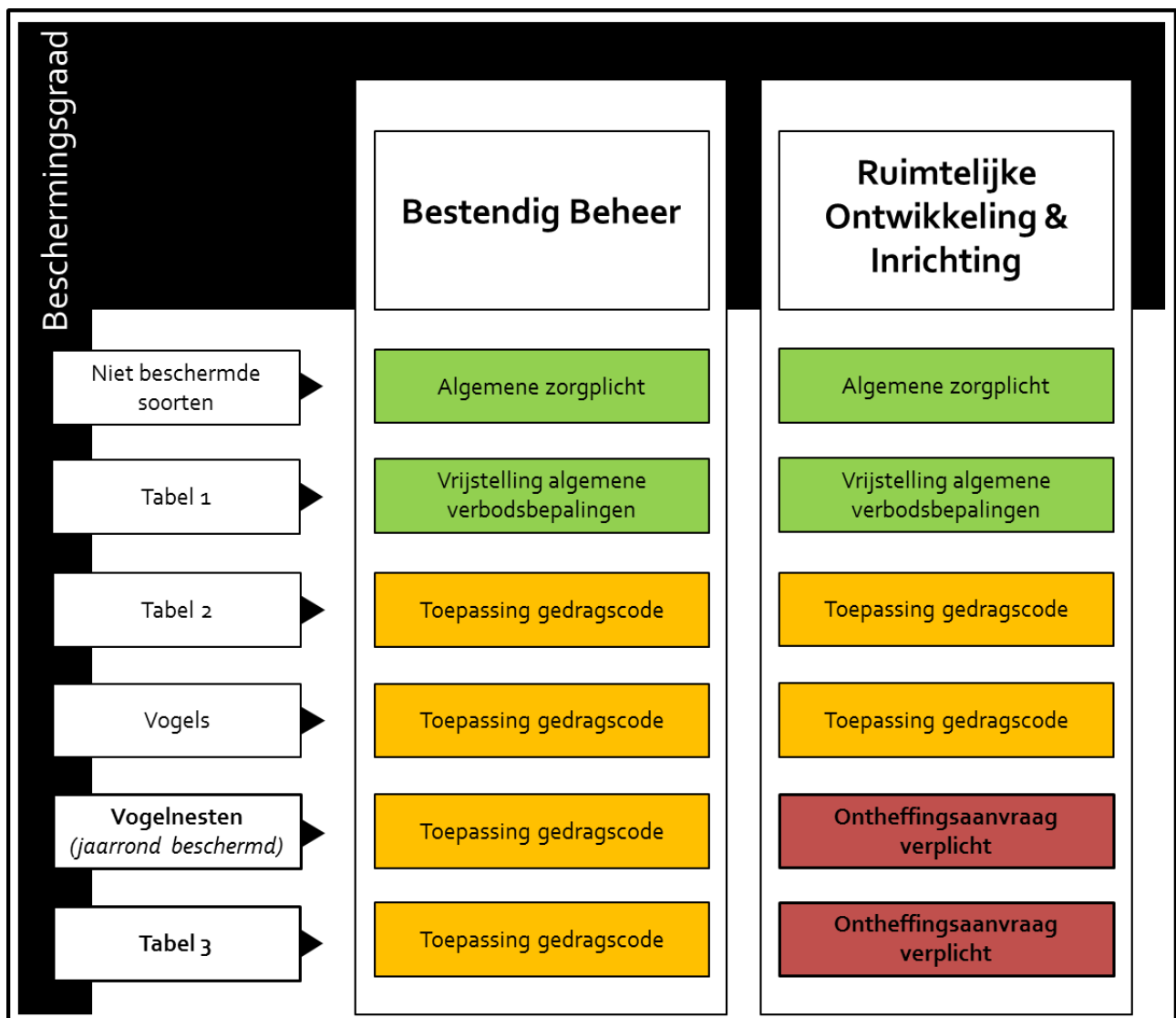

is. Het toetsingskader hiervoor is vastgelegd in het Vrijstellingenbesluit.

Artikel 75

lid 1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, voorzover niet of bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, vrijstelling worden verleend van de bij krachtens de artikelen 8 tot en met 18 bepaalde verboden.

lid 3. Onze Minister kan, voorzover niet overeenkomstig artikel 68 van deze wet door gedeputeerde staten ontheffing is of kan worden verleend, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 18, 50, 51, 52, 53, 58, 59, tweede lid, 64, tweede lid, en 72, vijfde lid.

BIJLAGE 2: LIJST BESCHERMDE SOORTEN

Tabel 1: algemene soorten

Zoogdieren

Aardmuis
Bosmuis
Bunzing
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Egel
Gewone bosspitsmuis
Haas
Hermelijn
Huisspitsmuis
Konijn
Mol
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige woelmuis
Veldmuis
Vos
Wezel
Woelrat

Reptielen en amfibieën

Bastaardkikker
Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker

Mieren

Behaarde rode bosmier
Kale rode bosmier
Stronkmier
Zwartrugbosmier

Slakken

Wijngaardslak

Vaatplanten

Aardaker
Akkerklokje
Brede wespenorchis
Breed klokje
Dotterbloem
Gewone vogelmelk

Grasklokje
Grote kaardenbol
Kleine maagdenpalm
Knikkende vogelmelk
Koningsvaren
Slanke sleutelbloem
Zwanenbloem

Tabel 2: overige soorten

Zoogdieren

Damhert
Edelhert
Eekhoorn
Grijze zeehond
Grote bosmuis
Steenmarter
Wild zwijn

Reptielen en amfibieën

Alpenwatersalamander
Levendbarende hagedis

Dagvlinders

Moerasparelmoervlinder
Vals heideblauwtje

Vissen

Bermpje
Kleine modderkruiper
Meerval
Rivierdonderpad

Vaatplanten

Aangebrande orchis
Aapjesorchis
Beenbreek
Bergklokje
Bergnachtorchis
Bijenorchis
Blaasvaren
Blauwe zeedistel
Bleek bosvogeltje
Bokkenorchis
Brede orchis
Bruinrode wespenorchis
Daslook

Dennenorchis
Duitse gentiaan
Franjementiaan
Geelgroene wespenorchis
Gele helmboem
Gevlekte orchis
Groen nachtorchis
Groensteel
Grote keverorchis
Grote muggenorchis
Gulden sleutelbloem
Harlekijn
Herfstschröeforchis
Hondskruid
Honingorchis
Jeneverbes
Klein glaskruid
Kleine keverorchis
Kleine zonnedaauw
Klokjesgentiaan
Kluwenklokje
Koraalwortel
Kruisbladgentiaan
Lange ereprijs
Lange zonnedaauw
Mannetjesorchis
Maretak
Moeraswespenorchis
Muurbloem
Parnassia
Pijlscheefkelk
Poppenorchis
Prachtklokje
Purperorchis
Rapunzelkolkje
Rechte driehoeksvaren
Rietorchis
Ronde zonnedaauw
Rood bosvogeltje
Ruig klokje
Schubvaren
Slanke gentiaan
Soldaatje
Spaanse ruiter
Steenanjer
Steenbreekvaren
Stengelloze sleutelbloem

Stengelomvattend havikskruid
 Stijf hardgras
 Tongvaren
 Valkruid
 Veenmosorchis
 Veldgentiaan
 Veldsalie
 Vleeskleurige orchis
 Vliegenorchis
 Vogelnestje
 Voorjaarsadonis
 Wantsenorchijs
 Waterdrieblad
 Weideklokje
 Welriekende nachtorchijs
 Wilde gagel
 Wilde herfststijlloos
 Wilde kievitsbloem
 Wilde marjolein
 Wit bosvogeltje
 Witte muggenorchis
 Zinkviooltje
 Zomerklokje
 Zwartsteel

Kevers

Vliegend hert

Kreeftachtigen

Rivierkreeft

Tabel 3: soorten bijlage 1 AMvB

Zoogdieren

Das
 Boomarter
 Eikelmuis
 Gewone zeehond
 Veldspitsmuis
 Waterspitsmuis

Reptielen en amfibieën

Adder
 Hazelworm
 Ringslang
 Vinpootsalamander
 Vuursalamander

Vissen

Beekprik

Bittervoorn
 Elrits
 Gestippelde alver
 Grote modderkruiper
 Rivierprik

Dagvlinders

Bruin dikkopje
 Dwergblauwtje
 Dwergdikkopje
 Groot geaderd witje
 Grote ijsvogelvinder
 Heideblauwtje
 Iepenpage
 Kalkgraslanddikkopje
 Keizersmantel
 Klaverblauwtje
 Purperstrepparelmoervinder
 Rode vuurvinder
 Rouwmantel
 Tweekleurig hooibeestje
 Veenbesparelmoervinder
 Veenhooibeestje
 Veldparelmoervinder
 Woudparelmoervinder
 Zilvervlek
Vaatplanten
 Groot zeegras

Tabel 3: bijlage IV HR

Zoogdieren

Baardvleermuis
 Bechstein's vleermuis
 Bever
 Bosvleermuis
 Brandt's vleermuis
 Bruinvis
 Euraziatische lynx
 Franjestaart
 Gewone dolfin
 Gewone dwergvleermuis
 Gewone grootoorvleermuis
 Grijs grootoorvleermuis
 Grote hoefijzerneus
 Hamster
 Hazelmuis
 Ingekorven vleermuis
 Kleine dwergvleermuis
 Kleine hoefijzerneus

Laatvlieger
 Meervleermuis
 Mopsvleermuis
 Noordse woelmuis
 Otter
 Rosse vleermuis
 Ruige dwergvleermuis
 Tuimelaar
 Tweekleurige vleermuis
 Vale vleermuis
 Watervleermuis
 Wilde kat
 Witflankdolfijn
 Witsnuitdolfijn

Reptielen en amfibieën

Boomkikker
 Geelbuikvuurpad
 Gladde slang
 Heikikker
 Kamsalamander
 Knoflookpad
 Muurhagedis
 Poelkikker
 Rugstreppad
 Vroedmeesterpad
 Zandhagedis

Dagvlinders

Donker pimpernelblauwtje
 Grote vuurvinder
 Pimpernelblauwtje
 Tijmblauwtje
 Zilverstreephooibeestje

Libellen

Bronslibel
 Gaffellibel
 Gevlekte witsnuitlibel
 Groene glazenmaker
 Noordse winterjuffer
 Oostelijke witsnuitlibel
 Rivierrombout
 Sierlijke witsnuitlibel

Vissen

Houting
 Steur

Vaatplanten

Drijvende waterweegbree
Groenknolorchis
Knikkend moerasscherm
Zomerschroeforchis

Kevers

Brede geelrandwaterroofkever
Gestreepte waterroofkever
Heldenbok
Juchtleerkever

Tweekleppigen

Bataafse stoommossel

BIJLAGE 3: DEFINITIES

Broedplaats

Een nestlocatie waar vogels hun eieren uitbroeden.

Foerageergebied

Een gebied waarin een soort of individu zijn voedsel zoekt.

Gunstige staat van instandhouding

Van belang is dat een soort zich op langere termijn kan handhaven, zodat een levensvatbare populatie kan blijven bestaan. De gunstige staat van instandhouding van een soort wordt niet bepaald op het niveau van de individu, maar op populatieniveau. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in beschermingsgraad. Voor tabel 3-soort en soorten uit bijlage 4 van de Habitatrichtlijn wordt de gunstige staat van instandhouding van de soort op lokaal of regionaal niveau beoordeeld. Tabel 1- en 2-soorten worden beoordeeld op nationaal niveau.

Jaarrond beschermde vogelnesten

De mate waarop een de nestlocatie inclusief de functionele leefomgeving van een vogelsoort wordt beschermd volgens de Flora- en faunawet. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nestlocatie en de functionele leefomgeving jaarrond beschermd worden en nestlocaties die allen beschermd zijn bij broedactiviteit. Bij jaarrond beschermde vogelnesten wordt onderscheid gemaakt tussen niveau 1 t/m 5, waarbij niveau 5 geen jaarrond beschermde status geniet maar wel nader onderzoek vraagt. De verschillende niveaus geven een aanduiding van het type gebruik.

Kraamverblijf

Een verblijfplaats waar meerdere vleermuizen hun jongen kramen.

Leefgebied

Een gebied waar zich alle activiteiten van een soort of populatie jaarrond afspelen.

Paarverblijf

Een verblijfplaats waar ten minste één baltsende mannelijke vleermuis in de paartijd gebruik van maakt met als doel voortplanting. De paartijd is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route voor vleermuizen van de verblijfplaats naar het foerageergebied.

Winterverblijf

Een verblijfplaats waar één of meerdere vleermuizen/zoogdieren overwinteren.

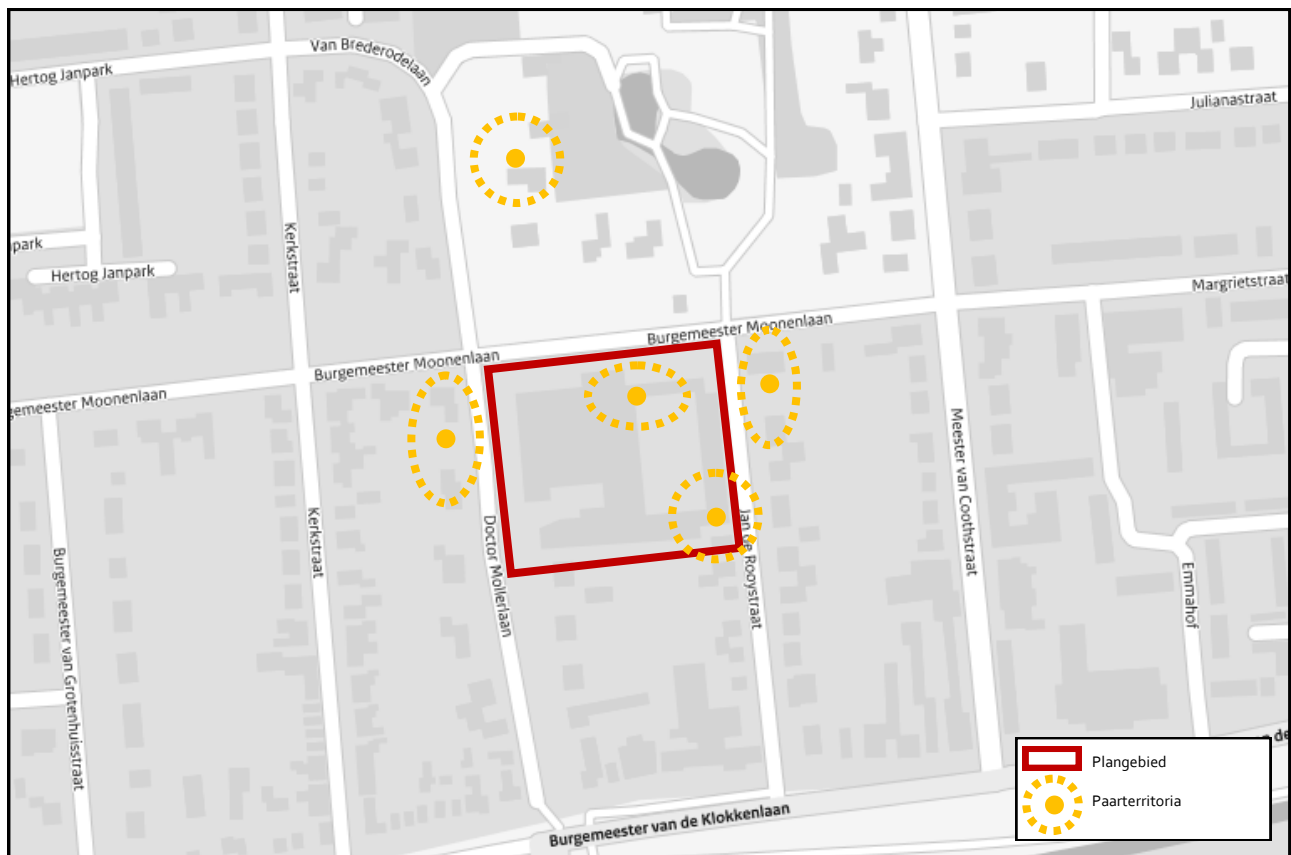
Zomerverblijf

Een verblijfplaats waar één of meerdere vleermuizen gebruik van maken gedurende de zomerperiode, maar waarvan de functie als kraam- of paarverblijf niet is vastgesteld.

Zwermen

Gedrag dat vleermuizen vertonen voorafgaand aan het binnen vliegen van de verblijfplaats. Dit gedrag kenmerkt zich door het herhaaldelijk naderen van de verblijfplaats zonder deze daadwerkelijk binnen te gaan.

BIJLAGE 4: PAARTERRITORIA

Galgeneind 12, De Moer, tel.: 013 515 94 27, info@brouwersgroenaannemers.nl
www.brouwersgroenaannemers.nl

biodiversiteit | ecologisch beheer | ecologische quickscans | natuurtoetsen | beheerplannen | monitoring | mitigatie | faunavoorzieningen